

Passie en persoonlijkheid

De thematiek van het verlangen belicht vanuit de filosofie en de psychopathologie

Nietzsche noemt de mens "het nog niet vastgestelde dier" en als nog niet vastgestelde dieren hebben wij het vaak moeilijk met onszelf. We staan regelmatig met opgetrokken schouders en gespreide armen vertwijfeld tegenover de wereld: we weten het niet. Wat moeten we doen? Wat mogen we hopen? We zoeken naar zin, maar weten die moeilijk te scheiden van onzin. Toch blijven we zoeken; wat bezielt ons?

Mensen zijn verlangende wezens. Er zijn vele verlangens die ons handelen bepalen: verlangen naar erkenning, naar macht, naar liefde, naar een eigen levensvorm. Menselijk verlangen lijkt grenzeloos maar wat is nu precies dit verlangen? Verlangen wordt in dit boek gekarakteriseerd als het streven de kloof tussen realiteit en ideaal te overbruggen. Een streven dat de nodige spanning met zich meebrengt en ons in die zin kwetsbaar maakt, zoals de auteurs met behulp van de filosofie laten zien. Aan de hand van de psychopathologie wordt vervolgens duidelijk gemaakt hoe dit kwetsbare verlangen daadwerkelijk gekwetst kan worden. Wat kunnen filosofie en psychopathologie ons te denken geven over een zinvolle manier van omgaan met verlangen? Passie hoeft geen pathologie te worden en een gepassioneerde persoonlijkheid loopt minder kans in een pathologische persoon te veranderen als de dynamiek van het verlangen tot haar recht komt. Maar hoe kunnen we dit realiseren?

Désirée Verweij was, als docent filosofie en ethiek, een aantal jaren verbonden aan de Academie voor Sociale Studies van Avans Hogeschool in Breda. De thematiek van het verlangen speelt sinds haar proefschrift in 1993 een belangrijke rol in haar onderwijs en onderzoek. Momenteel is zij werkzaam als hoogleraar filosofie en ethiek aan de Faculteit Militaire Wetenschappen van de Nederlandse Defensie Academie.

Frans Jespers is als docent filosofie en ethiek verbonden aan de Academie voor Sociale Studies van Avans Hogeschool in Breda. In zijn werk pleit hij voor een dialoog tussen filosofie en psychopathologie waarin de thematiek van het verlangen een centrale rol speelt.